

Slovo k povzbuzení na čtvrtek 7. ledna 2021, na čtvrtek po Zjevení Páně
Biblická čtení: 1Jan3,22 – 4,6; Ž 2; Mt 4,12-17.23-25

Milé sestry, milí bratři,

po včerejší krásné a velké slavnosti Zjevení Páně máme zase všední den doby vánoční, a tak se zkusmě vrátit opět k vánoční četbě Božího slova. V prvním čtení stále pokračujeme z Prvního listu Janova, žalm ně navazuje formou modlitby. V evangeliu již máme několik dní před sebou úryvky, které se už přeci jen trochu vymykají vánočním tématikám. Již nejsou svědectvím o narození či dětství Pána Ježíše a událostech s nimi bezprostředně spojenými, ale přenášejí nás na začátek Kristova veřejného působení.

Dovolte proto zase několik poznámek, snad slov k povzbuzení, k oběma dnešním biblickým čtením.

V prvním z nich, v úryvku z Prvního listu Janova můžeme možná rozlišit tři takové momenty: Zaprvé je to pokračování v úvahách, v typicky janovských rozjímáních o „zůstávání“ Boha, Krista v nás a nás v něm (řecké *menein* znamená nejen „zůstávat“ či „setrvávat“, ale také „bydlet“ anebo jednoduše „být“). Přičemž toto vzájemné zůstávání a z toho plynoucí naše podivuhodné společenství s Bohem, naše vzájemné přebývání či dokonce „prolínání se“ se samotným je vždy také nějak odvislé od míry našeho zachovávání Božích přikázání, především Kristova přikázání lásky (řecké *terein* můžeme přeložit také jako „uchovávat“ či „dodržovat“ anebo „plnit“).

To nám připomíná, že v opačném případě je to naše hříšnost, respektive naše neochota slyšet a zachovávat Kristovo slovo, v horším případě negace tohoto slova, která je nejčastějším důvodem našeho nevnímání Boha, nevnímání Kristovy blízkosti, anebo dokonce i její ztráty. Tedy důvodem našeho nezůstávání v Bohu a nezůstávání Boha v nás. Není to však na prvním místě naše hříšnost ve smyslu nějakého dílčího „uklouznutí“, jednotlivého hříchu, při zachování základního nasměrování k Bohu, ale spíše hříšnost ve smyslu trvalého zabydlení se v nějakém zlu, hříšnost jako stav srdce a života, života bez Boha a skutečné lásky. O tom svědčí nejen dnešní úryvek, ale i zkušenost od začátku křesťanství. Křesťanství jako takového i toho našeho osobního...

Druhým momentem dnešního prvního čtení je Janova výzva k rozlišování různých vnuknutí, k „rozlišování duchů“. Kritérium má být vyznání, že «Ježíš přišel jako Mesiáš v těle». V Janově době se totiž i mezi křesťany objevily první gnostizující tendence popírající skutečnost Kristova lidství, především jeho tělesnost. Na ty apoštol předně reaguje. Jeho slova se ale stala součástí univerzálního slova Božího, a proto platí obecně: Jakékoli popírání skutečnosti Kristova plného lidství včetně popírání jeho tělesnosti je kritériem, že takové vnuknutí, takový nápad, taková koncepce nemůže být z Božího ducha, nemůže být křesťansky pravdivá.

Ale to neplatí jen o nějakých gnostických naukách a teoriích anebo jen o spekulativním popírání Kristovy lidské přirozenosti (a samozřejmě i té Božské), ale kritérium rozlišování duchů je směrodatné i pro každodenní křesťanskou praxi. Každé vnuknutí evokující kupříkladu postoj, že Kristovo Boží slovo se nemusí projevit v konkrétním životě člověka, včetně i jeho tělesnosti a pozemskosti, že je jen alegorií, pouhým abstraktem, obrazem, slovem či citem, tedy čirou gnózí, je vlastně také popíráním toho, že «Ježíš jako Mesiáš přišel v těle». I to je «duch antikristův, o němž jste slyšeli, že má přijít, a už teď je na světě». A jistě bychom mohli vzpomenout i na mnoho dalších nějak podobných případů.

Jinak řečeno, jen takový nápad může být Božím vnuknutím, který je v souladu s obrazem Pána Ježíše v evangeliu a který vede k touze po jeho uskutečňování, následování, po připodobňování se Kristu. Právě tato konkrétní křesťanskost je základním kritériem rozlišování duchů. „Co by na našem místě (asi) dělal Pán Ježíš?“ může také znít.

Nejde ale jen o vnuknutí vnitřní, ale i o hlasy, které k nám doléhají z vnějšku. Je totiž jasné, že tendence popřít Kristovo lidství anebo odtrhnout evangelium od života a učinit si tak své „křesťanství“ snazším a pohodlnějším se objevovaly v ústech různých „učitelů“ nejen v počátcích křesťanství, ale objevují se stále. Pořád platí «vždyť je ve světě mnoho lži proroků». Ti «vycházejí ze světského smýšlení a svět jim dopřává sluchu». Tím se dostáváme ke třetímu momentu dnešního úryvku, totiž k otázce, komu a čemu rádi dopřáváme sluchu...

Že se nám něco líbí, že je to příjemné a nenáročné či jen uklidňující, ještě nemusí znamenat, že je to z Božího vnuknutí. I vzbuzení určitého svatého neklidu či lítosti může být někdy Božím vnuknutím daleko spíš. Při našem naslouchání různým rádcům a učitelům, hlasům z vnějšku, tak platí stejné kritérium jako pro ty vnitřní: «Každá duch, který vyznává, že Ježíš jako Mesiáš přišel v těle, je z Boha; ale žádný duch, který Ježíše nevyznává, není z Boha».

A na závěr snad ještě kratičká poznámka k dnešnímu úryvku evangelijnímu. Přenáší nás na začátek Ježíšova veřejného působení, které – dle Matoušova sepsání – začíná ve chvíli uvěznění Jana Křtitele. On na Krista ukázal, pokřtil jej, poslal za ním své učedníky a ustupuje do pozadí. «On musí růst, já se však menšit» je jedním z jeho nejkrásnějších a nejdůležitějších výroků jakožto Předchůdce. Nyní přichází s Kristovým veřejným vystoupením již samo «království nebeské», jsou naplněna proroctví, Světlo začíná samo vydávat svou zář všem, kdo mu otevrou své oči.

A je velmi příznačné, že Ježíšovo veřejné působení na zemi začíná výzvou «obráťte se, neboť se přiblížilo nebeské království», výzvou, ve které – podobně jako u Markova sepsání – je shrnut celý Kristův apel na člověka, z čiré lásky (jinou Kristus jako pravý Bůh a pravý člověk ani mít nemůže) vyslovený a k lásce vybízející. Slyšení tohoto apelu z naší strany, touha po jeho uskutečnění s Boží pomocí je tak počátkem jakéhokoli Kristova „veřejného“ působení, v nás i ve světě...